

ГЛОБАЛЬНА МЕРЕЖА ІНТЕРНЕТ ЯК ЗАСІБ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Л.А. Матвійчук

Луцький інститут розвитку людини університету «Україна» 43023, м. Луцьк, вул. Карбишева, 2

В даній статті мова йде про вплив глобальної мережі Інтернет на навчальний процес. А саме: особлива увага приділяється питанням раціонального використання глобальної мережі в учбовому процесі студентів.

Ключові слова: Інтернет, інформаційно-комунікативні технології, навчальний процес.

В данной статье речь идет о влиянии глобальной сети Интернет в учебный процесс. А именно: особое внимание уделяется вопросам рационального использования глобальной сети в учебном процессе студентов. **Ключевые слова:** Интернет, информационно-коммуникативные технологии, учебный процесс.

In this article we are talking about the impact of the Internet in the learning process. Namely: the emphasis on the rational use of global networks in the learning process of students.

Keywords: Internet, information and communication technologies, the learning process.

В останні роки в системах освіти відбулися значні зміни, зумовлені розвитком науково-технічного прогресу та його великим впливом на всі сторони життя суспільства.

Освіта стає інструментом взаємовпливу не тільки знань і технологій, але й капіталу, саме знаряддя впливу на ринок, інструментом вирішення певних геополітичних завдань. Та і не дивно, що значне місце займають, власне, системи, що використовують комп'ютерні мережі, системи дистанційного навчання із застосуванням нових сучасних інформаційних технологій, які й в реальності відіграють важливу роль в житті освіти.

Під терміном інформаційно-комунікаційних технологій розуміють сукупність технічних засобів та методів, які мають застосування при збиранні, створенні, зберіганні, опрацюванні, передаванні, та використанні інформації.

Актуальність дослідження проблеми передбачається умовами розвитку системи освіти, особливостями функціонування та використання телекомунікаційних технологій, а саме Інтернет-ресурсів, у навчальному процесі.

В наш час просто неможливо уявити сучасної, освіченої людини без вміння користуватися комп'ютерною технікою та використання ресурсів мережі Інтернет.

Поява Інтернету це глобальний переворот в інтелектуальній діяльності, пізнанні та в спілкуванні, де цей факт визнаний науковцями та й взагалі всім людством. Інтернет дає сьогодні свободу спілкування, миттєву передачу листів у всі куточки світу, де оплата за дану послугу тарифікується звичайним тарифом про який користувач попередньо домовляється з провайдером. В результаті чого ефективність даного сервісу неможливо ні з чим порівняти, навіть з системою телефонного зв'язку.

Використання комп'ютерних мереж веде до значних функціональних змін не лише в трудовій діяльності, але й у психічній діяльності людини, що торкається пізнавальної, комунікативної та особові сфери в навчальному процесі.

Популярність інформаційних технологій обумовлюється ще й тим, що вся актуальна інформація представлена зазвичай в електронній формі, яка є легкою та доступною будь-якому користувачеві.

Якщо заглибитися в освітній процес зарубіжних країн, то впливає факт, що за кордоном давно не бачать навчальний процес без використання такого засобу навчання як глобальна мережа Інтернет. Не даремною є думка американського президента Білла Клінтона, що: "у 7 років американець повинен вміти читати, в 12 - вийти в Інтернет та в 17 поступити в коледж". **Тому метою** цієї статті є висвітлення проблеми впливу глобальної мережі на навчальний процес та залучення широкого кола фактів до розв'язання даної проблеми, а саме її актуальний розвиток. Якщо проаналізувати динаміку, то бачимо, що у свій вільний від занять та роботи час більшість користувачів розглядають Інтернет як розважальний інструмент по віртуальному світу, а для чого ж використовується глобальна мережа в учбових процесах? Для цього слід розв'язати наступні **завдання**, а саме: встановити позитивні та негативні сторони використання світової мережі Інтернет.

В період великого науково-технічного прогресу вже неможливо уявити навчальний процес без інформаційних технологій. Перш за все, глобальна мережа навантажена найрізноманітнішою інформацією, яка надає можливості не тільки знайти відповідь на будь-яке питання, що постало перед нами, але й має в собі багато інших сервісів, без яких неможливо обійтися, а також є важливим засобом спілкування, наприклад обмін повідомленнями з рідними, друзями та й навіть викладачами, які знаходяться дуже далеко. Саме науково-технічний прогрес у сфері розвитку мережі Інтернет призвів до такої форми освітнього процесу, як дистанційне навчання, хоча така форма ніколи не замінить живого викладача, але є достатньо вагомим помічником в отриманні знань, що дає можливість побачити ті дослідження, які неможливо побачити в аудиторних класах, але з іншої сторони дає і негатив - те, що студент весь час проводить у замкнутому «віртуальному» світі. Цій темі потрібно виділити особливу увагу, так як крім позитивного фактора можна виділити і тривожні сторони впливу на молодь, а саме залежність, що призводить до зменшення почуття реальності.

Інтернет дає безконтрольний доступ до великої кількості інформації, що несе в собі антигуманний, антигромадський характер. Молодь, спілкуючись в мережі, може потрапити в негативне середовище і діставати там психологічний вплив на особистість, який може призвести до страшних наслідків.

З іншої сторони, Інтернет призводить до покращення процесу навчання, користувачі мають можливість отримувати доступ до багатьох бібліотек світу, побачити наукові досягнення видатних людей, віртуально відчутти і побачити дослід, який неможливо провести в звичайних лабораторіях ВУЗу через нехватку матеріальних ресурсів чи іще з якихось причин та дає безліч відкритих дій, без яких ми зараз не можемо уявити життя.

Досвід роботи А.І. Єлізарова показав, що Інтернет (а саме дистанційне навчання) є його одним з колосальних переваг не дивлячись на значні відстані між викладачем та учнями, спілкуватися між ними практично, як в живу та оперативно, в легко сприятливій та цікавій формі [1].

Все ж таки в даний час актуальним залишається питання зростання ролі творчих підходів до використання нових джерел інформації, що дає в наш час такий інструмент, як глобальна мережа Інтернет.

Відповідно, процес навчання став набагато цікавішим навіть для тих, хто не хотів навчатися. Комп'ютер приваблює, примушує молодь забувати про труднощі завдань. Студенти швидко з натхненням прагнуть знайти відповідь на питання, щоб пришвидшити отримання все більш нової й цікавішої інформації про непізнане раніше.

Можливість "висвітитися" на весь світ примушує їх критично і об'єктивно оцінити свої знання та можливості, вони мимоволі підтягуються, дізнаються багато нового, привчаються до сміливості і самостійності в роботі.

Навчання з використання інформаційних технологій стало комплексним та в першу чергу творчим. Інколи, щоб підготуватися до заняття недостатньо заглянути в традиційний підручник,- причиною є те, що база бібліотеки є вже застаріла, або книга на яку посилався викладач іще не надрукована. Саме в цьому випадку нам прийде на допомогу мережа, яка дає змогу отримати саму найновішу інформацію, результати експериментів груп дослідників-науковців, тощо. Мережа є джерелом, з якого ми черпаємо цінні, подекуди вже переписані сотні разів, але потрібні матеріали... Чи то за браком часу, чи просто за відсутності можливості реально побачити або ж послухати той чи інший момент життя. Ми слідуємо за світом не виходячи з домівок, отримуємо відповіді і це все завдяки великих можливостей служб Інтернету [3].

Щорічні опитування користувачів мережі Інтернет країн СНД показують динаміку зростання популярності саме цього виду комунікації, вік користувачів це молодь до 30 років. Дослід тривав для того щоб визначити, а саме провести аналіз мотивів користування мережею Інтернет. Експеримент показав, наявність у молоді значного зацікавлення, а саме пізнавальної мотивації для 81% респондентів, мотивації співпраці - 81%, мотивації самореалізації і розвитку особи - 52%. Аналізуємо: враховуючи те, що в цих країнах, при низькому рівні становлення кількості комп'ютерів у мережі Інтернет на тисячу

жителів, з'являється велика кількість аудиторії потенційних слухачів дистанційних курсів.

Хоч Інтернет в нашій країні, можна сказати, тільки дає початок своєму розвитку та вже звертає увагу психологів і соціологів до аналізу даного засобу, його впливу на студентів і загалом користувачів даних ресурсів Інтернету. Зокрема цим займаються А.В. Минаков, Л.Н. Бабанина, які відзначають наступне.

Л.Н. Бабанина говорить, що в пошукових серверах, Інтернет має початок організуючої, систематизуючої частини. Опанування сучасних засобів веде до психологічних змін, як у розумовій діяльності, так і в мотиваційно-ціннісному мисленні.

Коли довгий час людина працює, то піддається тривалій дії «інформаційного шуму», в результаті чого форма представлення інформації на більшості Web-сторінок є корисною, та є й невідсортована, як кажуть, «даремна інформація».

Якщо розглядати існування Інтернету в Україні - то він є новою площиною, а отже, найбільш перспективною. І саме цим в даний час займаються провайдери, які пропонують різні умови співпраці з користувачами, надаючи їм можливості вибирати оптимальні умови для роботи. Тому Україна прагне розширити інформаційне суспільство та робить все для того, щоб досягнути бажаного результату [2].

Якщо згадати про досягнення, то хочеться відмітити, що в час коли вперше дали початок розвитку такої мережі як Інтернет - наш академік В.М. Глушков працював над цією системою, яку зараз, у наш час, прийнято називати Інтернет. В результаті роботи В.М. Глушкова з'явився перший проект Єдиної Державної мережі обчислювальних центрів (російською - ЕГСВЦ), який включав біля 100 центрів у великих промислових містах та центрах економічних районів, об'єднаних широкополосними каналами зв'язку. Тепер, подану академіком систему ми розуміємо під назвою Інтернет. Але величезна робота видатного науковця була закрита [2]. Після того, коли в США дізналися про розробки українського науковця, то почали бити тривогу, так як розробки проекту над яким працював академік дуже випереджали американських науковців. В.М. Глушкову було завдано великих втрат, в результаті чого його проекту не дали розвиватися.

Інтернет – різноманітна, розгалужена мережа, яка поєднала комп'ютерні вузли всього світу. Коли ми заходимо в Інтернет, наш комп'ютер стає частиною глобальної мережі комп'ютерів і ми потрапляємо в одне середовище, яке поки що для нас є маловідоме. Це тому, що на даному етапі Інтернет є новим психологічним середовищем і сферою життєдіяльності величезного числа людей, в результаті чого у користувачів мережі формується низка новоутворень: інтересів, потреб, цілей, психологічної активності.

У глобальній інформаційній мережі зосереджено різноманітну інформацію та масу різних сервісів, що надають широкий спектр можливостей, які мають на меті давати не тільки позитивні якості, але й можуть поширювати негативний вплив на користувачів, тому необхідно провести аналіз використання мережі в учбовому процесі. В результаті моніторингу опитаних студентів у вищому

навчальному закладі було встановлено, що більшість користувачів послугуються Інтернетом тільки для того, щоб отримати інформацію по тому питанню на яке вони хочуть мати відповідь. Друга група студентів відразу відмітила сервіс спілкування та ряд форумів, де можна обговорити будь-яку тему яка їх цікавить, але це призводить до того, що молодь забуває, відсторонюється від реального спілкування, знайомств, проведення дискусій на різні теми в реальному просторі через те, що час в мережі Інтернет є завжди реальним, але це ніколи не замінить живе спілкування. Також потрібно відмітити й те, що багато студентів засиджуються на ігрових сайтах, в результаті маємо залежність, «ігроманію».

По великому рахунку, мережа Інтернет стала важливим чинником психологічного впливу на діяльність багатьох людей у всьому світі. Так, використання інформаційних потенціалів мережі Інтернет, які надають можливості швидко, з легкістю та економічно вигідно відправляти і отримувати різноманітні дані, дає нам вихід в новий світ в галузі навчальної діяльності [4].

Постає питання - чи настільки необхідна глобальна мережа Інтернет в процесі навчання та чи взагалі потрібно це учням, студентам, викладачам?

Як і будь-який винахід, який зайняв місце в нашому житті, має свої переваги і недоліки, так і мережа Інтернет підпадає під розгляд таких критеріїв.

Наразі проаналізуємо позитивні сторони глобальної мережі Інтернету:

1. Можливість оперативно отримувати інформацію з різноманітних джерел. Результатом при цьому є збільшення корисної дії студента, який розширює таким чином власний світогляд.

2. Можливість отримувати рідкісні матеріали, які в жодній бібліотеці неможливо знайти. Дана можливість дозволяє дістати доступ звичайному учневі до вивчення важливих древніх матеріалів, які практично неможливо знайти.

3. Можливість миттєвого обміну даних на будь-якій відстані. Відповідно, ця можливість значно полегшує процес роботи груп вчених, які працюють над спільним проектом.

4. Нова форма навчання - дистанційне навчання. Можливість, що дозволяє навіть студентам з найвіддаленіших куточків країни обмінюватися інформацією та бути в курсі всієї роботи навчального закладу, та факультету в цілому.

5. В наш час Інтернет один з найдешевших засобів зв'язку із зарубіжними країнами світу.

Було б дуже добре, коли б ми не виявляли недоліків даної мережі, але такого не буває, отож, найбільш суттєві недоліки:

1. Часто буває, що джерела, з яких отримали інформацію вже є декілька разів перефразовані та недостовірні.

2. Часто буває, що глобальна мережа у навчальному процесі використовується не за призначенням, а з метою розваг.

3. Негативно впливає на здоров'я користувачів. Комп'ютер є одним з найбільш шкідливих пристроїв, що негативно впливає на зір людини та послаблює імунітет в цілому.

4. Породження в студентів агресії та ненависті.

5. Усунення живого спілкування, що призводить до замкнутості особистості. Цей недолік може призвести до соціальних проблем.

В період навчання молодь проходить фазу набуття індивідуальності особистості і в цей момент якраз неможливо відслідкувати який зміст мають відвідувані сайти, а це можуть бути посилання, які взагалі не мають ніякого відношення до навчання, а навпаки, впливають негативно. В результаті, під дією як позитивних так і негативних факторів, формується або сильна розвинена особа, так і зомбована людина, яка буде виконувати безрозсудні вчинки. Зробивши аналіз, постає один висновок, що державі потрібні плюси мережі Інтернету, ну і зрозуміло, що мінуси нікому не потрібні, та як країна повинна виховувати хороших спеціалістів, а для цього необхідно насамперед визначити стратегію, за якою студенти ефективно працюватимуть і будуть в правильному напрямку використовувати мережу у навчальних цілях:

- Встановлена система контролю трафіку тих, хто навчається.
- Інтернет повинен бути джерелом інформації, але не основним, а додатковим.
- Необхідно розробити програму виховання людських норм та цінностей через створення повчальних електронних продуктів, здатних мотивувати вивчення предмету і стимулювати до глибшого вивчення дисципліни.

Отже, ми дійшли висновку, що вплив глобальної мережі можна оцінити з двох сторін але це ще раз доводить той факт, що скільки не було б мінусів, їх все-одно переважатимуть позитивні сторони, що і доводить, що даний інструмент є не лише полегшенням навчального процесу студентам, а й хорошим помічником в трудовій діяльності кожної людини, адже інформаційні технології здатні перетворити процес навчання в насолоду.

У подальшому, вбачаємо актуальним дослідження ефективності використання Інтернет ресурсів для розвитку рефлексії майбутніх спеціалістів, а саме:

- побудова технології раціонального використання мережі Інтернету,
- викладач завчасно готує папку із посиланнями на потрібні сайти в рамках навчального процесу (з метою запобігання використань можливостей мережі не за призначенням), даний прийом мотивує студентів до навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Елизаров А.И. Электронная трибуна // EIDOS-LIST. - Вып.2. - 1998.
2. Лучко Л.М. Розвиток мережі Інтернет в Україні. - Х.: Шлях, 2002.
3. Bissell J. S. Guide to the Internet for Educational Psychology / Joan S. Bissell, Joan Bissell. - [4th ed.] - Madison : McGraw-Hill, 2006. - 96 p.
4. Максименко С. Д. Треба рухатися далі / Сергій Дмитрович Максименко // Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. - К., 2001. - Т. III. - Ч. 8. - С. 5-13.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Матвійчук Людмила Анатоліївна, асистент викладача кафедри комп'ютерних технологій.

Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна», вул. Карбишева, 2, м. Луцьк, Україна.

Коло наукових інтересів: Інформаційні технології в освіті та управлінні.

Контактний тел.: (097) 742.68.10,

E-mail: ludmyla85@rambler.ru